

# Årsrapport 2013

## Kyrkogårdsnämnden

**Rapport från  
Stadsrevisionen**

Nr 24, 2014

**Dnr 3.1.2-60/2014**

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivs i nämnder och bolagsstyrelser. Stadsrevisionen i Stockholm granskar nämnders och styrelserns ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I ”årsrapporter” för nämnder och ”granskningspromemorior” för styrelser sammanfattar Stadsrevisionen det gångna årets synpunkter på verksamheten. Fördjupade granskningar som sker under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på Stadsrevisionens hemsida. De kan också beställas från revisionskontoret.

Till  
Kyrkogårdsnämnden

Revisorerna för kyrkogårdsnämnden har avslutat revisionen av nämndens verksamhet under år 2013. Kopia på den revisionsberättelse som överlämnas till kommunfullmäktige bifogas.

Revisorerna överlämnar och åberopar revisionskontorets årsrapport för kyrkogårdsnämnden.

Revisorerna emotser ett yttrande över årsrapporten från nämnden senast 2014-06-30.

På revisorernas vägnar

Bengt Leijon  
Ordförande

Maria Lövgren  
Sekreterare

## **Sammanfattning**

### **Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi**

Revisionskontoret bedömer sammantaget att kyrkogårdsnämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämnden redovisar ett överskott på 5,9 mnkr. Nettoutgifterna för investeringarna blev 11,4 mnkr lägre än budget. Nämnden uppfyller i huvudsak de av kommunfullmäktige beslutade målen.

### **Intern kontroll**

Revisionskontoret bedömer att nämndens interna kontroll har varit tillräcklig.

Revisionskontoret bedömer att nämnden har en i huvudsak tillfredsställande uppföljningsstruktur. Ekonomi, verksamhet och kvalitet följs systematiskt upp i samband med nämndens månads- och tertialrapporter.

Prognossäkerheten i nämndens tertialrapporter kan förbättras.

I de fördjupade granskningar som har genomförts under året har inga väsentliga brister noterats i nämndens interna kontroll.

### **Bokslut och räkenskaper**

Revisionskontoret bedömer att bokslut och räkenskaper i allt väsentligt är rättvisande samt följer gällande regler och god redovisningssed.

# Innehåll

|                                                      |   |
|------------------------------------------------------|---|
| Årets granskning                                     | 1 |
| Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi           | 1 |
| Intern kontroll                                      | 3 |
| Bokslut och räkenskaper                              | 5 |
| Uppföljning av tidigare års granskning               | 5 |
| Bilaga 1 - Bedömningskriterier                       | 1 |
| Bilaga 2 - Årets fördjupade granskningar och projekt | 1 |
| Bilaga 3 - Uppföljning av lämnade rekommendationer   | 1 |



## Årets granskning

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi
- Intern kontroll
- Bokslut och räkenskaper

Revisionen sker i enlighet med kommunallagen och andra tillämpliga lagar samt i enlighet med reglementet för stadsrevisionen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning av nämnden. Revisionskontorets bedömningskriterier redovisas i *bilaga 1*.

I rapporten redovisas översiktligt resultatet av revisionsårets grundläggande och fördjupade granskningar. De fördjupade granskningar som genomförts under revisionsåret redovisas närmare i *bilaga 2*.

En uppföljning av i vad mån nämnden har beaktat rekommendationer från tidigare års granskning redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i *bilaga 3*.

De förtroendevalda revisorerna har, våren 2013, träffat representanter för nämnden i samband med genomgång av 2012 års granskning och avstämning inför 2013.

Granskningsledare har varit Örjan Palmqvist vid revisionskontoret samt Peter Alm vid PwC.

Årsrapporten har faktakontrollerats av förvaltningen.

## Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om nämndens resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål, uppdrag och budget samt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Sammantaget bedöms att kyrkogårdsnämnden i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Nämndens resultat för 2013 är i allt väsentligt förenligt med de mål fullmäktige fastställt.

## Ekonomiskt resultat

Nämnden redovisar följande budgetutfall och avvikelser för år 2013:

| Mnkr                                     | Budget<br>2013 | B o k s l u t 2 0 1 3 |             |              | Budget-<br>avvikelse<br>2012 |
|------------------------------------------|----------------|-----------------------|-------------|--------------|------------------------------|
|                                          |                | Utfall                | Avvikelse   |              |                              |
| <b>Driftbudget</b>                       |                |                       |             |              |                              |
| <b>Verksamhet</b>                        |                |                       |             |              |                              |
| Kostnader                                | 150,4          | 155,0                 | -4,6        | -3,1%        | -5,0                         |
| Intäkter                                 | 34,1           | 37,4                  | 3,3         | 9,7%         | 3,5                          |
| <b>Verksamhetens<br/>nettokostnader</b>  | <b>116,3</b>   | <b>117,6</b>          | <b>-1,3</b> | <b>-1,1%</b> | <b>-1,5</b>                  |
| Avskrivningar                            | 11,4           | 7,3                   | 4,1         | 36,0%        | 0,9                          |
| Internräntor                             | 4,2            | 1,1                   | 3,1         | 73,8%        | 1,6                          |
| <b>Driftbudgetens<br/>nettokostnader</b> | <b>131,9</b>   | <b>126,0</b>          | <b>5,9</b>  | <b>4,5%</b>  | <b>1,0</b>                   |
| <b>Investeringsplan</b>                  |                |                       |             |              |                              |
| Utgifter                                 | 94,6           | 83,2                  | 11,4        | 12,1%        | 12,3                         |
| Inkomster                                | 0,0            | 0,0                   | 0,0         | %            | 0,0                          |
| <b>Nettoutgifter</b>                     | <b>94,6</b>    | <b>83,2</b>           | <b>11,4</b> | <b>12,1%</b> | <b>12,3</b>                  |

Av ovanstående redovisning framgår att nämndens utfall avviker med 5,9 mnkr i förhållande till budgeten. Utfallet visar att budgethållningen har varit tillräcklig.

Nämndens kostnader uppvisar ett överskott på 2,6 mnkr i förhållande till budget. Den huvudsakliga förklaringen till överskottet är att medel för kapitalkostnader inte har utnyttjats fullt ut beroende på förseningar inom investeringsprojekten.

Nämndens intäkter uppvisar ett överskott på 3,3 mnkr i förhållande till budget. Den huvudsakliga förklaringen är ökade intäkter för sommararbetande skolungdomar och personer utanför arbetsmarknaden samt återbetalning från Fortum för värmekostnader för Räcksta krematorium.

Nettoutgifterna för investeringarna blev 11,4 mnkr lägre än budget. Överskottet beror på att flera projekt försenats och kommer att slutföras under 2014. Nämnden har begärt ombudgetering av investeringsmedel med 11,4 mnkr.

Nämnden har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

### **Verksamhetens resultat**

Revisionskontoret bedömer att nämndens resultat för 2013 i allt väsentligt är förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Bedömningen grundas på en granskning av nämndens verksamhetsberättelse samt på de fördjupade granskningar som revisionskontoret har genomfört under året.

Nämnden bedömer att fullmäktiges mål för verksamheten i huvudsak har uppnåtts. De mål som inte har uppnåtts fullt ut är *Stockholmarna upplever att de erbjuds valfrihet och mångfald och Stockholms stad är en attraktiv arbetsgivare med spännande och utmanande arbeten samt alla verksamheter som staden finansierar ska vara effektiva* som uppfylls delvis. Av nämndens 12 egna mål uppfylls alla utom två helt som uppfylls delvis. Revisionskontoret delar nämndens bedömning.

### **Intern kontroll**

Den interna kontrollen är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Den interna kontrollen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

Sammanfattningsvis bedömer vi att nämndens interna kontroll har varit tillräcklig. De iakttagelser som ligger till grund för denna bedömning redovisas nedan. Av redovisningen framgår att inga väsentliga brister har noterats.

En del i nämndens interna kontroll är att säkerställa en ändamålsenlig styrning och kontroll av ekonomi och verksamhet. Revisionskontoret har granskat nämndens verksamhetsplan för år 2013 och bedömer att nämndens egna mål ansluter till kommunfullmäktiges mål för den verksamhet som nämnden bedriver. Nämnden har för varje verksamhetsområde fastställt mätbara/uppföljningsbara mål för ekonomi och verksamhet.

Revisionskontoret bedömer att nämnden har en i huvudsak tillfredsställande uppföljningsstruktur. Ekonomi, verksamhet och kvalitet följs systematiskt upp i samband med nämndens månads- och tertialrapporter. Uppföljning av verksamhet som uppdragits åt annan att utföra sker årligen (och i enlighet med stadens gemensamma uppföljningsmodell).

Nedanstående sammanställning visar att prognossäkerheten i nämndens tertialrapporter kan förbättras. Detta gäller i huvudsak intäkts-

redovisningen där differensen mellan tertialrapport 2 och bokslutet uppgår till 9,4 %.

| Mnkr                                     | Tertial-<br>rapport 1<br>2013 | Tertial-<br>rapport 2<br>2013 | Bokslut<br>2013 | Avvikelse<br>T2 - bokslut |             |
|------------------------------------------|-------------------------------|-------------------------------|-----------------|---------------------------|-------------|
| <b>Driftbudget</b>                       |                               |                               |                 |                           |             |
| <b>Verksamhet</b>                        |                               |                               |                 |                           |             |
| Kostnader                                | 151,4                         | 155,5                         | 155,0           | 0,5                       | 0,3%        |
| Intäkter                                 | 34,1                          | 34,2                          | 37,4            | 3,2                       | 9,4%        |
| <b>Verksamhetens<br/>nettokostnader</b>  | <b>117,3</b>                  | <b>121,3</b>                  | <b>117,6</b>    | <b>3,7</b>                | <b>3,1%</b> |
| Avskrivningar                            | 8,0                           | 8,6                           | 7,3             | 1,3                       | 15,13%      |
| Internräntor                             | 1,5                           | 1,0                           | 1,1             | -0,1                      | -10,0       |
| <b>Driftbudgetens<br/>nettokostnader</b> | <b>126,8</b>                  | <b>130,9</b>                  | <b>126,0</b>    | <b>4,9</b>                | <b>3,7%</b> |
| <b>Investeringsplan</b>                  |                               |                               |                 |                           |             |
| Utgifter                                 | 117,3                         | 104,6                         | 83,2            | 21,2                      | 20,5%       |
| Inkomster                                | 0,0                           | 0,0                           | 0,0             | 0,0                       | %           |
| <b>Nettoutgifter</b>                     | <b>117,3</b>                  | <b>104,6</b>                  | <b>83,2</b>     | <b>21,4</b>               | <b>20,5</b> |

Revisionskontorets granskning av nämndens system för intern kontroll visar att nämnden i december 2012 fastställt ett system för intern kontroll. Nämnden system bedöms vara tillräckligt. I samband med verksamhetsplanen för 2013 fastställde nämnden en internkontrollplan för 2013. I verksamhetsberättelsen framgår resultatet av de granskningar som har genomförts under året. Fem kontrollaktiviteter genomfördes under året. Endast smärre iakttagelser har noterats i granskningarna.

Revisionskontoret har under året genomfört ett antal fördjupade granskningar av nämndens interna kontroll. Dessa omfattar nämndens arbete med riskanalys och internkontrollplan, lönehantering, faktureringsrutiner samt nämndens säkerhetsarbete. Vissa brister har noterats men dessa är inte av sådan karaktär att de väsentligt påverkar bedömningen av nämndens interna kontroll. Dock rekommenderas nämnden att bland annat säkerställa att samtliga beslutsattesterande chefer känner till stadens riktlinjer för intern kontroll av löneutbetalningar samt att nämnden fastställer en brand-skyddsorganisation med en tydlig dokumenterad ansvarsfördelning. Granskningarna redovisas i bilaga 2.

## **Bokslut och räkenskaper**

I detta avsnitt redovisas en bedömning av om nämndens bokslut är rättvisande samt om räkenskaperna är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

Sammanfattningsvis bedöms att bokslut och räkenskaper i allt väsentligt är rättvisande. Bedömningen baseras på en granskning av nämndens bokslut och på de fördjupade granskningar som genomförts under året. Under året har granskningar av anläggningstillgångar och fonder för gravunderhåll genomförts. Vissa brister har noterats men dessa är inte av sådan karaktär att de väsentligt påverkar bedömningen av nämndens räkenskaper. Bland annat rekommenderas nämnden att ta fram en beskrivning över arbetsgången avseende fondöverföring och fonduttag för gravskötsel-fonder. Granskningarna redovisas i bilaga 2.

## **Uppföljning av tidigare års granskning**

Tidigare års granskning av nämndens verksamhet har utmynnat i en rekommendation. Revisionskontoret gör årligen en uppföljning och bedömning av i vad mån nämnden har beaktat rekommendationerna, se *bilaga 3*.

Revisionskontorets uppföljning visar att nämnden delvis beaktat revisionens rekommendationer om att periodisera kostnader och intäkter.



## Bilaga 1 - Bedömningskriterier

### Revisionskontorets bedömningskriterier

För avsnitten Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi och Intern kontroll används följande bedömningar:

|                                                                |                                                      |
|----------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------|
| <i>Tillfredsställande/Tillräcklig</i>                          | Kriterierna är i allt väsentligt uppfyllda           |
| <i>Inte helt tillfredsställande/<br/>Inte helt tillräcklig</i> | Brister finns som måste åtgärdas                     |
| <i>Inte tillfredsställande/ Inte<br/>tillräcklig</i>           | Väsentliga brister finns som måste åtgärdas omgående |

För avsnitt 4 Bokslut och räkenskaper gäller följande bedömningar:

|                                                                  |
|------------------------------------------------------------------|
| <i>Rättvisande, Inte helt rättvisande eller Inte rättvisande</i> |
|------------------------------------------------------------------|

### Verksamhetens ändamålsenlighet och ekonomi

Nämnden har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer och föreskrifter som gäller för verksamheten. Verksamhetens resultat och resurser står i ett rimligt förhållande till varandra.

- Nämndens resultat följer fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget.
- Nämnden har inom tilldelat anslag uppfyllt sina mål för verksamheten och uppnått i verksamhetsplanen angiven verksamhet.
- Nämndens verksamhet har bedrivits enligt lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.

### **Intern kontroll**

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd, förvaltningsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs samt att en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten lämnas.

- Nämnden genomför årligen en riskanalys som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås.
- Nämndens organisation har en tydlig fördelning av ansvar och befogenheter som bidrar till att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Nämndens verksamhetsplan överensstämmer med fullmäktiges beslut om mål, uppdrag och budget. Nämnden har för varje verksamhetsområde fastställt mätbara/uppföljningsbara mål för ekonomi och verksamhet.
- Nämnden följer kontinuerligt och systematiskt upp ekonomi, verksamhet och kvalitet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Nämnden har ett fungerande informations- och kommunikationssystem för styrning, kontroll och uppföljning av verksamheten.
- Nämnden har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Nämnden följer upp den interna kontrollen systematiskt och regelbundet för att säkra att den fungerar på ett betryggande sätt.

---

### **Nämndens bokslut och räkenskaper**

Nämndens redovisning är upprättad i enlighet med lagstiftning och god redovisningssed så att räkenskaperna ger en rättvisande bild av resultat och ställning.

- Nämndens bokslut är rättvisande.
- Nämndens räkenskaper är upprättade i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.

## Bilaga 2 - Årets fördjupade granskningar och projekt

### Fördjupade granskningar och projekt under perioden april 2013 – mars 2014

---

#### **Intern kontroll**

##### *Nämndens arbete med riskanalys och internkontrollplan*

En granskning har skett av nämndens riskanalys och internkontrollplan med inriktning mot de delar som avser säkerhet i system och rutiner inom det personal- och ekonomiadministrativa området. Den sammanfattande bedömningen är att nämndens arbete med riskanalys och internkontrollplan inom granskade områden är tillräckligt.

##### *Lönehantering*

En granskning har genomförts av den interna kontrollen avseende registrering av underlag för löneutbetalning är tillräcklig. Vid granskningen framkom att nämnden följer stadens riktlinjer för intern kontroll av lönehantering, dock kände inte cheferna för fyra besökta enheter till riktlinjerna. Vidare dokumenteras inte de rutiner som utförs i samband med löneutbetalning. Revisionskontoret bedömer att den interna kontrollen inte är helt tillräcklig. Vi rekommenderar att förvaltningen säkerställer att samtliga beslutsattesterande chefer känner till stadens riktlinjer för intern kontroll av löneutbetalning samt att genomförda kontroller avseende löneutbetalning dokumenteras.

##### *Faktureringsrutiner*

En granskning har genomförts av om nämndens avstämningsrutiner för fakturering är tillräcklig. Granskningen har avgränsats till fakturering av gravskötsel. Revisionskontoret bedömer att den interna kontrollen är i stort tillräcklig. Bedömningen grundar sig på att förvaltningen följer stadens centrala rutinbeskrivning, men då nämndens rutiner för intäkter skiljer sig från stadens centrala rutiner borde förvaltningen ta fram egna rutiner. Nämnden rekommenderas att ta fram nämndspecifika riktlinjer för kundfakturering.

##### *Nämndens säkerhetsarbete*

Revisionskontoret har granskat vilka åtgärder nämnden har vidtagit för att öka säkerheten vid bl. a begravningsplatser, kapell och krematorier. Syftet med granskningen var att kontrollera vilket säkerhetsarbete nämnden bedriver för att öka säkerheten inom verksamheten. Granskningen visade på att nämnden bedriver säkerhetsarbetet genom en riskledningsgrupp på 11 personer som träffas fyra

gångar per år. I gruppen ingår en säkerhetssamordnare som ansvarar för att samordna arbetet med nämndens risk- och sårbarhetsanalys, sköta omvärldsbevakningen samt vara informerad om ny lagstiftning etc. Förvaltningen har inga egna dokumenterade policydokument utan följer stadens policy där sådan finns. Förvaltningen saknar en brandskyddssamordnare och en dokumenterad planering av brandskyddet. Nämnden har vidtagit en rad åtgärder för att öka säkerheten, bland annat har larm installerats på samtliga kapell. Revisionskontoret bedömer att nämnden har vidtagit åtgärder för att öka säkerheten inom verksamheten. Nämnden borde dock fastställa en brandskyddsorganisation med en tydlig dokumenterad ansvarsfördelning och även hur brandskyddet ska planeras.

## **Bokslut och räkenskaper**

### *Anläggningstillgångar*

En granskning har genomförts av om anläggningstillgångarna har klassificerats i enlighet med stadens anvisningar och god redovisningssed och avskrivning och avskrivningstider har skett i enlighet med god redovisningssed. Revisionskontoret bedömer att den interna kontrollen inte är helt tillräcklig. Bedömningen grundar sig på att granskningen avseende klassificeringar bedömdes vara korrekt enligt stadens riktlinjer, men vid granskningen framkom att en enhet inte hade tillräckliga rutiner för inventering. Revisionskontoret rekommenderar att den granskade enhetens rutiner för inventering ses över och att förvaltningen utformar en gemensam rutinbeskrivning för inventering för samtliga enheter.

### *Fonder för gravunderhåll*

En granskning har genomförts för att bedöma om nämndens redovisning av intäkter för gravunderhållsavgifter samt hantering av investeringsfond är rättvisande. Granskningen visade på att det finns en dokumenterad beskrivning avseende fondöverföring och fonduttag för gravskötselfonder. Dokumentationen är dock översiktlig. Revisionskontorets sammanfattande bedömning är att nämndens redovisning av intäkter för gravunderhåll i allt väsentligt är rättvisande och att den interna kontrollen i hanteringen i huvudsak är tillräcklig. Periodisering av intäkterna sker dock inte löpande utan per tertial eller i något fall per år. Revisionskontoret rekommenderar att en beskrivning över arbetsgången avseende fondöverföring och fonduttag för gravskötselfonder upprättas inklusive en beskrivning av vilka kontroller som ska ske.

## Bilaga 3 - Uppföljning av lämnade rekommendationer

[illegible]